

فصل ۲ زیارت مکان های مقدّس

بازگشت از سفر حج

عصر پنج‌شنبه بود. در خانه‌ی سارا جنب و جوش زیادی برپا بود. آن شب فرار بود پدر و مادر سارا از سفر حج برگردند. همه‌ی فامیل در خانه‌ی آنها دور هم جمع شده بودند. عذمای داشتند خانه را برای ورود مسافران آماده می‌کردند و عذمای نیز برای استقبال به فرودگاه رفته بودند. سرانجام ماشینی که پدر و مادر سارا سوار آن بودند، وارد کوچه شد. بوی اسپند همه‌جا را پر کرده بود. سارا و برادرهایش مدتی بود پدر و مادرشان را ندیده بودند و دلشان برای آنها تنگ شده بود. وقتی پدر و مادر از ماشین پیاده شدند، بچه‌ها حلقه‌های گل را به گردنشان انداختند و گفتند: «پدر، مادر، زیارت قبول! رسیدن شما به خیر!» پدر و مادر هم بچه‌ها را با خوشحالی در آغوش گرفتند و بوسیدند.

دو روز گذشت و پدر و مادر کمی استراحت کردند. در روز سوم، بچه‌ها که دلشان می‌خواست درباره‌ی سفر حج بیشتر بدانند، دور آن دو جمع شدند.
سارا سؤال کرد: «پدر، شما به کشور عربستان رفته بودید؟»

نام: پریسا	نام خانوادگی: ظفری امجد	استاد مربوطه: جناب آقای دکتر جمشید سروری
مقطع تدریس: ابتدایی	پایه تدریس: پنجم	موضوع تدریس: بازگشت از سفر حج
سال تحصیلی: ۹۸-۹۷	شماره طرح درس: (۱۵)	مدت: ۴۵ دقیقه

فعالیت های قبل از تدریس: تعیین اهداف (اهداف کلی - اهداف جزئی)

❖ اهداف کلی درس

✓ آشنایی با دانش آموز با سفر حج و آداب و رسوم آن

❖ اهداف جزئی

- ✓ آشنایی دانش آموز با شهرهای مقدس مسلمانان
- ✓ آشنایی دانش آموز با خانه کعبه
- ✓ آشنایی دانش آموز با بزرگترین مسجد جهانی
- ✓ آشنایی دانش آموز با نحوه پیدا کردن قبله مسلمانان
- ✓ آشنایی دانش آموز با نحوه طواف خانه کعبه
- ✓ آشنایی دانش آموز با شبه جزیره

اهداف رفتاری در حیطه‌ی شناختی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ سمت قبله را تعریف کنید.
- ✓ طواف خانه کعبه را بدانند.
- ✓ شبه جزیره را تعریف کنید.
- ✓ بزرگترین مسجد دنیا را بدانند.

اهداف رفتاری در حیطه‌ی عاطفی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ نماز را صحیح بخواند .
- ✓ چهار جهت جغرافیایی را بدانند.
- ✓ طواف خانه کعبه را بدانند.

تعیین اهداف رفتاری در حیطه‌ی روانی - حرکتی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ حج و اهمیت آن در اسلام
- ✓ احترام به مسجد به عنوان محل عبادت
- ✓ ارزشمند بودن مراسم حج
- ✓ اهمیت به بازگشت از سفر حج

ارزشیابی تشخیصی

- ✓ شهر را تعریف کند.
- ✓ بتواند نماز را صحیح بخواند.
- ✓ چهار جهت جغرافیایی را تعریف کند.
- ✓ سمت جغرافیایی عربستان را بداند.

ایجاد انگیزه

گفتن یک روایت کوتاه از پیامبر درباره اهمیت نماز و به جا گذاشتن اعمال حج

پیش سازمان دهنده ها

- ✓ چرا مکه شهر مقدس است.
- ✓ شبه جزیره را تعریف کنید.
- ✓ جهت یابی قبله با قطب نما
- ✓ عربستان چه نوع آب و هوایی دارد؟
- ✓ طواف خانه کعبه چگونه است؟
- ✓ مهمترین مسجد دنیا کجا قرار دارد؟

سازماندهی مطالب درس

- ✓ اهمیت شهرهای مکه و مدینه در نزد مسلمانان
- ✓ نحوه طواف خانه کعبه در ایام حج
- ✓ شبه جزیره چیست ؟
- ✓ چهار جهت جغرافیایی را توضیح دهید.
- ✓ عهد نامه کفار با مسلمین را توضیح دهید.

فعالیت های حین تدریس

❖ مهارت آغازین

پس از ایجاد انگیزه نظر دانش آموزان را در مورد روایت گفته شده می پرسیم سپس اهمیت حج و ثواب بالای آن را توضیح می دهیم.

آداب سفر حج و استقبال از حاجیان را بیان می کنیم و همچنین اهمیت نمازهای یومیه را توضیح می دهیم و نحوه طواف خانه کعبه را می گویم.

❖ انتخاب روش تدریس و ارائه درس

- ✓ راجع به خانه کعبه که در مسجد الحرام است توضیحاتی می‌دهم.
- ✓ شبهه جزیره را تعریف می‌کنم و عربستان را به عنوان یکی از بزرگترین شبه جزیره می‌پندارم. دره شعب ابی طالب توضیح داده و ۳ سال تحریم اقتصادی مسلمانان را بیان می‌کنم و عهد نامه کفار با مسلمین را توضیح می‌دهم.
- با پخش فیلمی از آداب و رسوم بازگشت از سفر حج برای دانش آموزان آن‌ها را به بحث گروهی ترغیب می‌کنم و از آن‌ها می‌خواهم در گروه بندی که انجام شد به گفت و گو بپردازند.

گروه های ۵ نفره

زهرا: خانم این آداب و رسوم جهانی است؟

مریم: تا چه حد این آداب و رسوم درست است؟

پریا: قربانی گوسفند برای چیست؟

پریسا: این اعمال چگونه انجام می‌شود؟

نرگس: نحوه طواف خانه کعبه چگونه است؟

سوالاتی از گروهها پرسیده می‌شود:

چرا مکه شهر مقدس است؟ گروه ۱

غار حرا در کجا قرار دارد؟ گروه ۲

شبه جزیره را تعریف کنید. گروه ۳

عربستان چه نوع آب و هوایی دارد؟ گروه ۴

ارزشمند بودن طواف خانه کعبه؟ گروه ۵

مهارت پرسش کردن و ارزشیابی تکوینی

- ✓ دریا‌های اطراف شبه جزیره عربستان را نام ببرید.
- ✓ مقدس بودن شهر مکه را توضیح دهید.
- ✓ شبه جزیره را تعریف کنید.
- ✓ آب و هوای عربستان چگونه آب و هوایی است.
- ✓ طواف خانه کعبه را توضیح دهید.

مهارت تمرین کردن

در این قسمت دانش آموزان را گروه بندی می کنیم.

هر گروه باید بتواند به سوالات زیر پاسخ دهد:

- ✓ غار حرا در کجا قرار دارد؟
- ✓ پیامبر (ص) چند سال دعوت پنهانی داشتند.
- ✓ علت هجرت مسلمانان به حبشه
- ✓ چرا کافران از گسترش دین اسلام احساس خطر می کردند؟
- ✓ پیامبر (ص) در برابر آزار دیگران چگونه رفتار می کردند؟

مهارت پایان دادن درس و جمع بندی

- ✓ به آداب و رسوم مراسم حج توجه شود.
- ✓ ارزشمند بودن طواف خانه کعبه
- ✓ شبه جزیره را تعریف کنید.
- ✓ عربستان چه نوع آب و هوایی دارد.
- ✓ چرا مکه شهری مقدس است.
- ✓ غار حرا کجا قرار دارد.

فعالیت های پایانی تدریس: ارزشیابی پایانی

✓ مهم ترین مسجد دنیا در ایران است ؟

صحيح غلط

✓ غار حرا در کویت قرار دارد؟

صحيح غلط

✓ پیامبر (ص) ۱۰ سال دعوت پنهانی داشتند.

صحيح غلط

✓ پیامبر برای راز و نیاز به ایران آمد.

صحيح غلط

✓ پیامبر ۵ سال در دره ابی طالب زندگی کرد.

صحيح غلط

سوالات کتبی صحیح و غلط

سوالات کتبی جای خالی

- ✓ پیا مبر برای راز و نیاز به ..... می رفت.
- ✓ غار حرا در ..... است.
- ✓ پیامبر ..... سال دعوت مخفیانه داشتند.
- ✓ مهم ترین مسجد دنیا ..... است.

سوالات کتبی چهار گزینه ای

- ✓ غار حرا در کجا قرار دارد؟
الف) عربستان (ب) ایران (ج) عراق (د) کویت
- ✓ پیامبر چند سال دعوت پنهانی داشتند
الف) ۲ سال (ب) ۳ سال (ج) ۱۰ سال (د) ۲۰ سال
- ✓ پیامبر برای راز و نیاز به کجا می رفتند؟
الف) مکه (ب) مدینه (ج) عراق (د) غار حرا
- ✓ مهمترین مسجد دنیا در کجا قرار دارد.
الف) مکه (ب) ایران (ج) عراق (د) کویت
- ✓ پیامبر چند سال در دره شعب ابی طالب زندگی کردند؟
الف) ۳ سال (ب) ۱۵ سال (ج) ۳۰ (د) ۴۰

سوالات کتبی تشریحی

- ✓ چرا کافران از گسترش دین اسلام احساس خطر می کردند؟
- ✓ پیامبر در برابر آزار و اذیت کافران چگونه رفتار می کردند؟
- ✓ رویدادهای اسلام را با توجه به خط زمان نام ببرید.
- ✓ شبه جزیره را تعریف کنید.
- ✓ نحوه طواف را توضیح دهید.

دادن تکالیف و فعالیت های عملی

- ✓ تحقیق در مورد کشور عربستان
- ✓ درست کردن قطب نما
- ✓ ترسیم شبه جزیره عربستان
- ✓ تحقیق در مورد مراسم سفر حج

نقد و بررسی درس

تشخیص و تدوین نقاط قوت و محاسن درس

درس بازگشت از سفر حج به خوبی توانسته اهداف رفتاری را که دانش آموز انتظار می رود را محقق کند و عکس ها و ارتباط مطالب با یکدیگر به خوبی در این قسمت از درس منعکس شده و سبک نوشتاری این درس به گونه ای است که فهم مطالب را آسان می کند.

تعیین و تشخیص و تدوین نقاط ضعف و معایب درس

این درس به خوبی نتوانسته آداب و رسوم مراسم حج را منتقل کند.

ارائه پیشنهاد های مناسب و راهبردهای عملی جهت تقویت نقاط قوت و محاسن درس

پیشنهاد می شود در این درس به اهمیت و ارزشمندی مراسم حج و نمازهای یومیه بیشتر توجه شود

ارائه پیشنهاد های مناسب و راهبردهای عملی جهت حذف یا تعدیل معایب و نقاط ضعف درس

پیشنهاد می شود توضیح بیشتری در مورد شبه جزیره عربستان و همسایگی این کشور با ایران داده شود تا به فهم بیشتر کمک کند.